

НЛБ Групација

Рамка за Одржливост

За сè што следи

NLB Banka

Содржина

1. Стратегија за корпоративна одржливост	3
2. Визија и мисија на НЛБ Групацијата	5
3. Посветеност на целите за одржлив развој на Обединетите Нации	10
4. Одржливи економски активности промовирани од НЛБ групацијата	14
5. Управување со еколошки и социјални ризици на НЛБ групацијата	16
6. Структура на управување со одржливоста на НЛБ групацијата	20
7. Одговорна банкарска и деловна етика	21

1. Стратегија за корпоративна одржливост

Во 2020 година, НЛБ Групацијата започна поинтензивна интеграција на одржливоста во банкарското работење. Ако до таа година, во финансискиот сектор можеа да се детектираат активности на банките во насока на поеколошко и општествено прифатливо работење, пандемијата предизвикана од Ковид-19 ги засили банкарските агенди поврзани со управување со климатските, еколошките и социјалните ризици, а со тоа и сеопфатна имплементација на елементите поврзани со одржливоста.

Со усвојувањето на програмата за одржливост на НЛБ Групацијата на крајот на 2020 година, НЛБ Групација премина од фаза на подигнување на свесноста, во фаза на активна имплементација на елементите за одржливост во деловниот модел. **Целта на оваа стратешка иницијатива на ниво на организацијата е да обезбеди одржливи финансиски перформанси на Банката, земајќи ги предвид социјалните и еколошките ризици, и можноста со своето деловно работење активно да придонесе за порамномерен и поинклузивен економски и социјален систем.**

1.1. Три столба на одржливост на НЛБ Групацијата

Во имплементација на елементите за одржливост, НЛБ Групацијата е многу фокусирана на локалните заедници и економија. Банката е свесна за влијанието од своето работење врз општеството и одговара на општествените потреби и очекувања на балансиран, релевантен и транспарентен начин. Притоа, Банката има посебен пристап во секоја од локалните економии на пазарите на кои работи.

Столб #1: Придонес кон општеството

НЛБ Групацијата, преку своите активности за **Корпоративна општествена одговорност (CSR)**, придонесува за поширок социо-економски развој и е одговорна кон своите клиенти, вработените и општествената средина. НЛБ Групацијата посветува посебно внимание на знаењето и постојаното учење. Клучните столбови на општествено одговорното работење на НЛБ Групацијата се грижата за вработените и заштита на законитоста и интегритетот, како и унапредување на претприемништвото, зголемување на финансиската писменост и менторство, поддршка на професионалниот и младинскиот спорт, хуманитарните активности и заштита на културното наследство.

Столб #2: Одржливи финансии

Одржливите финансии ги интегрираат еколошките и социјалните критериуми и критериумите за управување (ESG) во нашите деловни и инвестициски одлуки за трајна корист на нашите клиенти и општеството. Вградување на практики за одржливост во рамките на нашите заеми, инвестиции, производи и услуги е најзначајниот начин за поддршка на нашите национални и глобални цели за одржлив развој. Освен тоа, ни овозможува да управуваме со ризиците за сопствените финансиски перформанси и да оствариме добивка од деловните можности кои произлегуваат од транзицијата кон ниско-јаглеродна, поинклузивна и циркуларна економија.

Столб #3: Одржливо работење

„Одржливото работење“ се однесува на управување со нашите директни влијанија врз животната средина и социјалните аспекти и гарантира дека работиме етички и ефикасно. Нашата цел да го подобриме одржливото работење ја постигнуваме преку мерење, управување и известување за успешноста во согласност со релевантната регулатива на ЕУ и Иницијативата за финансирање на програмата за животна средина на Обединетите Нации (UNEP FI)², како и согласно нашите интерни таргети, кои имаат за цел да го подобрат нашето влијание врз животната средина.

¹ Политика за корпоративна општествена одговорност на НЛБ Групацијата: <https://www.nlb.si/nlb-group-corporate-social-responsibility-policy.pdf>

² [unepfi.org](https://www.unepfi.org)

2. Визија и мисија на НЛБ Групацијата

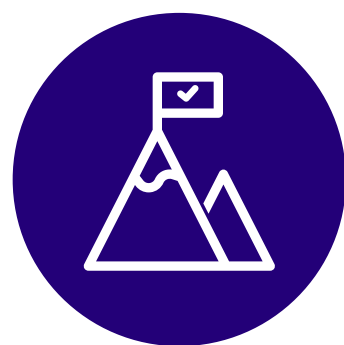
Целосно фокусирани на иднината на овој регион, ние сме посветени на создавање подобар живот за сегашните и идните генерации.

Бидејќи овој регион не е само место на мапата. Овој регион е наш дом.

Убедени сме дека нашата стратегија поттикната од деловната култура и придонесот на нашите луѓе е клучна за заработка, задржување и зголемување на довербата од ден на ден, и дека истата ни помага да бидеме референца на нашите основни пазари. Се фокусираме на долгорочен развој на НЛБ Групацијата и на тој начин се стремиме да постигнеме одржлив и профитабилен раст. Ја сфаќаме нашата одговорност кон општеството и локалните економии многу сериозно, и целосно разбираме дека можеме да влијаеме позитивно само ако работиме во банкарството на начин кој им служи на **Целите за одржлив развој на Обединетите Нации (ОН SDG)³**.

³sdgs.un.org/goals

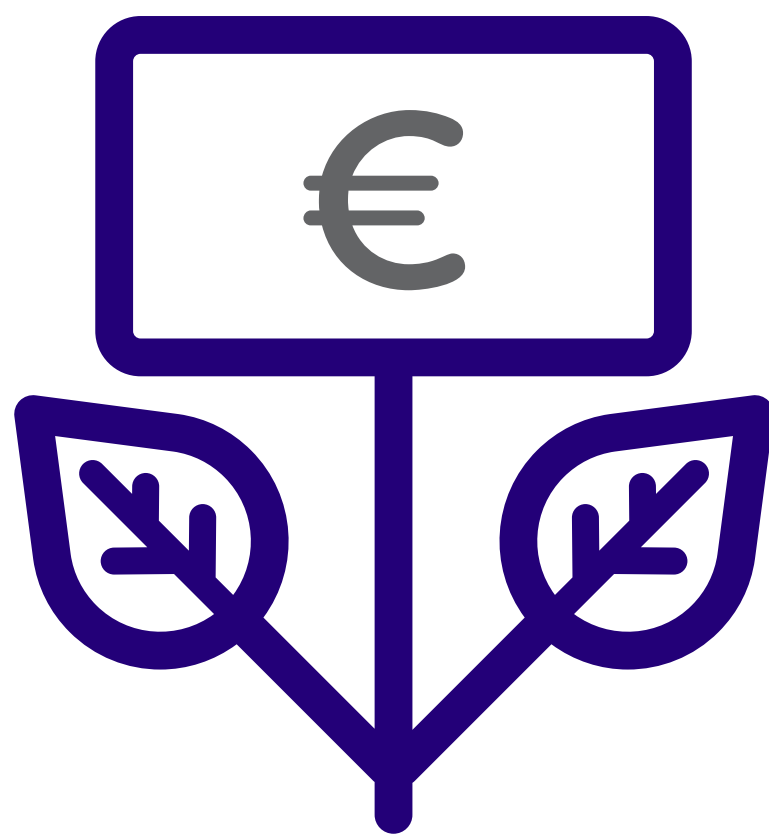
Визија:

НЛБ Групацијата ќе се грижи за финансиските потреби на своите клиенти и ќе го подобри квалитетот на животот во својот матичен регион.

Мисија:

НЛБ Групацијата го цени и разбира својот матичен регион и се стреми да го унапреди и развие за сите генерации.

Наш стратешки фокус:

• Да станеме регионален шампион

НЛБ Групацијата има за цел дополнително да ја зајакне својата улога како системски значајна финансиска институција во регионот на ЈИЕ и се стреми да стане лидер на сите нејзини основни пазари.

• Клиентите на прво место

Ги ставаме нашите клиенти во центарот на сè што правиме. Еден од клучните напори е подобрена достапност и инклузивност за сите клиенти. НЛБ Групацијата стана достапна насекаде и во секое време преку градење силна служба за корисници и надградба на своето портфолио на дигитални продажни канали.

• Одбрана на нашата пазарна позиција

НЛБ Групацијата работи на заштита и зајакнување на својата пазарна позиција како системски играч во својот матичен регион. Работи и на активно учество во очекуваниот раст и консолидација на пазарот, истовремено фокусирајќи се на зголемување на профитабилноста преку кориснички-ориентиран пристап и дигитализација.

• Искористување на можностите и синергиите

Преземени се значителни стратешки деловни напори за да се постигне деловна синергија низ НЛБ Групацијата, како во трошоците, така и во оперативната ефикасност. НЛБ Групацијата верува дека ова може да помогне да се неутрализираат значајните негативни економски влијанија од пандемијата предизвикана од Ковид-19 врз идните деловни резултати на Групацијата. НЛБ Групацијата го следи растот преку влез/проширување на своето присуство во избрани блиски области (на пример, лизинг, банкарско осигурување) и диверзификација на своите услуги на хоризонтално ниво.

Нашите луѓе

Нашите вработени се нашиот човечки капитал и едни од главните двигатели во создавањето вредност како Банка. Фокусирани на регрутација, управување и развој на нашите вработени, настојуваме да им дадеме можност да напредуваат, со тоа што максимално ќе го искористат својот талент и искуство и ќе се прилагодат на светот што брзо се менува. Ги охрабруваме сите наши вработени да дејствуваат одговорно и со почит, и да бидат ориентирани кон резултати. Наша цел е вистински да ја вклучиме целата организација во остварување на нашите амбиции за одржливост.

За повеќе детали за нашиот пристап, посетете ја <https://www.nlb.si/taking-good-care-of-employees>.

Односи со стратешки чинители

Редовно работиме со нашите стратешки чинители во дефинирање на она што е корисно за двете страни, за нашите стратешки чинители и за НЛБ, и како можеме да создадеме вредност. Користиме различни комуникациски канали за отворен и транспарентен дијалог за прашања поврзани со одржливоста. Некои од најважните канали за комуникација со нашите стратешки чинители ги вклучуваат Извештајот за одржливост на НЛБ Групација, Годишниот извештај, адресата за е-пошта за CSR и одржливост, корпоративната веб-страница и сите други канали, погодни за оваа намена.

За повеќе информации за односите со стратешките чинители во НЛБ Групација, посетете ја [nlb.si](https://www.nlb.si)

2.1. Одржливоста вградена во нашиот деловен модел

НЛБ Групацијата ја разбира дефиницијата за одржлив развој како „развој кој ги задоволува потребите на сегашноста, без да се компромитира можноста на идните генерации да ги задоволат своите потреби“ (Генерално собрание на Обединетите Нации, 1987 година). Овој концепт на одржлив развој има за цел да го одржи економскиот напредок, истовремено заштитувајќи ја долгорочната вредност на животната средина; тој „обезбедува рамка за интеграција на политиките за животна средина и развојните стратегии“ (Генерално собрание на Обединетите Нации, 1987 година). Ја негуваме желбата да растеме без да им наштетиме на идните генерации.

Нашата амбиција за одржливост е вкотвена во нашата мисија. Тоа е можност да им се помогне на бизнисите, не само да опстанат туку и да преземат иницијатива и да се позиционираат себе си за иден раст. Одржливоста е во центарот на нашиот бизнис модел и е столб за трансформација на НЛБ Групацијата.

Откако решивме да ја оствариме оваа цел, сега работиме на развивање план за одржлив деловен развој во рамките на целата НЛБ Групација. Ова беше „од горе кон долу“ пристап за усогласување на надворешните и внатрешните стандарди и метрика, на пример, усогласување на кредитните портфолија со **договорот од Париз**.

Одржливоста за нас значи дека можеме да одговориме на очекувањата на сите засегнати страни, не само денес, туку и во иднина. Основен услов за одржливост е **финансиската отпорност** и обратно. Само фокусирани на **долгорочно одржливо финансиско работење и строго управување со ризици**, можеме да ги исполниме сите наши обврски, без надворешна поддршка. Цврсто веруваме дека не треба да има компромис помеѓу одржливоста на животната средина и економскиот развој. Напротив, одржливоста може да го поттикне економскиот развој.

2.2. Зголемување на нашето позитивно влијание

Одржливоста не е само филантропија и поддршка на локалните иницијативи со спонзорства. Иако овие аспекти и натаму имаат големо значење за НЛБ Групацијата на нејзините различни локални пазари, стратегијата за корпоративна одржливост на НЛБ Групацијата се стреми да го надмине овој пристап и да создаде додадена вредност преку:

- фокусирање на вистинските општествени потреби и
- активно адресирање на овие општествени потреби преку развивање на соодветни деловни решенија

Врз основа на овие критериуми и земајќи го предвид локалниот контекст на различните локални пазари, на ниво на НЛБ Групацијата дефинирани се следните домени со фокус на одржливоста:

Одговорност за животната средина

Продолжуваме да го намалуваме нашето влијание врз животната средина и да креираме различни иницијативи за да го постигнеме тоа. Одговорноста кон животната средина за нас значи и понатамошно преземање одлучувачки чекори за развој на деловни решенија кои имаат позитивно влијание врз животната средина.

Стимулирање на претприемништвото

Посветени сме на претприемништвото, иновативното размислување и економскиот раст. Веруваме дека со поддршка на иновативни идеи и проекти можеме да придонесеме за економски раст, што е една од нашите основни цели.

Во текот на целиот развоен процес, новите, иновативни деловни решенија се и ќе се проверуваат со Рамката за одржливост, која ни овозможува да лансираме одржливи производи и услуги кои ги задоволуваат потребите на клиентите.

Веќе беа започнати иницијативи и НЛБ Групацијата ќе продолжи да работи на други деловни решенија кои позитивно придонесуваат за овие општествени предизвици. За конкретни примери, ве молиме погледнете на www.nlb.si

Финансиска писменост и финансиска вклученост

- **Финансиско советување:** помагање на клиентите да го направат вистинскиот избор преку добри и транспарентни совети и јасна комуникација.
- **Финансиско однесување:** користење на анализа, со цел поефективно да го разбереме и да одговориме на однесувањето на клиентот.
- **Финансиско образование:** унапредување на разбирањето на граѓаните за финансиските концепти и производи. А тоа значи и младите луѓе, бидејќи идните финансиски потрошувачи треба да бидат способни да прават внимателно обмислени избори.
- **Финансиска вклученост:** развој на финансиски производи и услуги кои промовираат финансиска вклученост на сите граѓани.

Градење партнерства

Посветени сме на развивање партнерства за понапредна, иновативна и стимулативна средина на пазарите на кои работиме. Во 2020 година, влеговме во некои многу важни партнерства за да ја забрземе нашата имплементација на одржливост. НЛБ е првата словенечка банка која стана членка на институтот CER (Центар за енергетски ефикасни решенија), најважната и најпознатата мрежа на технолошки напредни и иновативни компании во Словенија која игра водечка улога во промовирање и развој на климатски неутралната економија и користењето зелени технологии во постигнување на ова.

Осврт кон достоинство, вработување, различност и родова еднаквост

НЛБ Групацијата е посветена на достоинствени практики за вработување и промовира еднакви можности преку постојана надградба и имплементација на најдобрите политики за човечки ресурси.

2.3. Ограничување на нашето негативно влијание

Генерирањето одржлив и профитабилен раст, и придонесот кон поодржливо општество одат „рака под рака“. Ова значи дека, како Банка, настојуваме, колку што е можно, да го ограничиме нашето негативно влијание врз општеството. Сакаме да ја постигнеме оваа амбиција преку:

- Намалување на нашето влијание врз животната средина
- Развивање и примена на Системот за управување со еколошки и социјални прашања, со цел да управуваме со климатските и еколошките ризици на Групацијата.

Намалување на нашето влијание врз животната средина

Одговорноста кон животната средина е една од избраните области на кои НЛБ Групацијата се фокусира во својата улога во општеството. Бидејќи климатските промени се една од најголемите глобални закани во 21-от век, наша главна цел е да придонесеме за транзиција кон економија и општество со ниска емисија на јаглерод.

Свесни сме за нашето директно влијание преку нашето работење, и индиректното преку нашите бизниси. За да го ограничиме нашето директно и индиректно влијание врз глобалното затоплување, започнавме програма на ниво на Групација:

- да го намалиме нашето влијание врз животната средина,
- да се развие сет на политики за одржливост на НЛБ Групацијата,
- да ја искористиме транзицијата кон економија со ниска емисија на јаглерод, преку иницијативи во различни суштински деловни линии.

Нашето директно влијание врз животната средина се адресира воглавно преку неколку иницијативи во Групацијата:

- потрошувачка на енергија и емисии,
- потрошувачка на вода,
- потрошувачка на хартија,
- отпад и рециклирање,
- управување со возен парк и објекти,
- организациско здравје и безбедност.
- дигитализација итн.

Нашето индиректно влијание врз животната средина се адресира преку активности за заеми и инвестирање:

- воздржување од бизниси поврзани со јаглен,
- финансирање активности и проекти поврзани со нискојаглеродна и циркуларна економија.

3. Посветеност на целите за одржлив развој на Обединетите Нации

Во септември 2015 година, земјите-членки на Обединетите Нации (ОН) се согласија со **Целите за одржлив развој (SDGs), универзален збир на цели и индикатори кои ги дефинираат приоритетите и аспирациите за глобалниот одржлив развој за 2030 година.** Целите повикуваат на светска акција од страна на владите, бизнисот и граѓанското општество за да се стави крај на сиромаштијата, да се заштити планетата и да се обезбеди просперитет за сите.

Бизнисот има важна улога во справување со предизвиците за одржлив развој, заедно со делувањето и соработката на сите други актери во општеството. Целите ги охрабруваат компаниите да го намалат нивното негативно влијание, истовремено зголемувајќи го нивниот позитивен придонес во агендата за одржлив развој.

17-те цели (SDGs) на ОН:

Како финансиска институција, ние сме значајна движечка сила за реалната економија и имаме значајно влијание врз Целите за одржлив развој. Со придонес кон економска благосостојба на компаниите, приватните лица и владите, можеме да ја зголемиме нивната способност за постигнување подобри општествени резултати. Покрај тоа, преку нашите активности за заеми, инвестирање, банкарско осигурување, лизинг и управување со средства, можеме да го насочиме влијанието од нашата работа врз општеството и животната средина.

Иако сите 17 цели се меѓусебно поврзани и релевантни, идентификувавме неколку области каде што веруваме дека НЛБ Групацијата, како Банка, може најпозитивно да придонесе во имплементација на Целите за одржлив развој и да го минимизира негативното влијание што би можеле да го имаме врз нив.

3.1. Фокус на НЛБ Групацијата на Целите за одржлив развој на ОН

Го усогласивме нашиот пристап за одржливост со Целите за одржлив развој на ОН:

SDG 3 - Обезбедува здрав живот и промовира благосостојба за сите, на сите возрасти

Развиваме банкарски производи кои се фокусирани на подобрување на квалитетот на животот, воопшто. Исто така, нашите општествени проекти се фокусирани на теми како здравје и благосостојба. Меѓу нашите вработени⁴, промовираме баланс помеѓу работата и приватниот живот.

SDG 7 - Обезбедува пристап до достапна, сигурна, одржлива и модерна енергија за сите

Преку нашите банкарски активности, инвестираме во иницијативи од областа на обновливите извори на енергија и енергетската ефикасност и развиваме програма за финансирање на одржливи енергетски решенија.

SDG 8 - Промовира издржан, инклузивен и одржлив економски раст, целосно и продуктивно вработување и достоинствена работа за сите

Нашиот банкарски бизнис го поддржува претприемништвото и отворањето работни места и придонесува за одржлив економски раст. Ние поддржуваме нови бизниси и инвестираме во иновации и технологија. Играме важна улога во заштита на работничките права, правична плата, еднакви можности и можности за обука и развој за сите наши вработени.

SDG 12 - Обезбедува одржлива потрошувачка и производство

Ја поддржуваме транзицијата кон економија со ниска емисија на јаглерод и циркуларна економија. Развиваме одржливи банкарски производи и услуги кои одговараат на низа општествени и еколошки предизвици. Се стремиме да го ублажиме нашето негативно влијание врз животната средина преку одржливо користење на енергијата, хартијата, водата, мобилноста и отпадот, како и со намалување на емисија на стакленички гасови.

SDG 13 - Преземање итна акција за борба против климатските промени и нивните влијанија

Применуваме строги еколошки политики во нашите кредитни и инвестициски портфолија. Развиваме деловни решенија кои им помагаат на клиентите да ја намалат емисијата на стакленички гасови и да направат транзиција кон економија со ниска емисија на јаглерод. Го ограничуваме нашето влијание врз животната средина и зборуваме за тоа. Настојваме да се справиме со ризиците поврзани со климатските промени и да се фокусираме на можностите во таа област.

⁴ За повеќе информации како НЛБ Групацијата го промовира здравјето и благосостојбата на своите вработени, ве молиме погледнете на www.nlb.si

3.2. Посветеност кон принципите на Обединетите Нации за одговорно банкарство

Во септември 2020 година, НЛБ д.д. стана првата Банка од Словенија која се обврза на **Принципите на ОН за одговорно банкарство (UN PRB)** – единствената рамка за одржлива банкарска индустрија развиена преку иновативно партнерство помеѓу банките ширум светот и **Финансиската иницијатива на Програмата за животна средина на Обединетите Нации (UNEP FI)**. Со цел да се постигне значително влијание, целата НЛБ Групација ќе се придржува до принципите на одговорно банкарство.

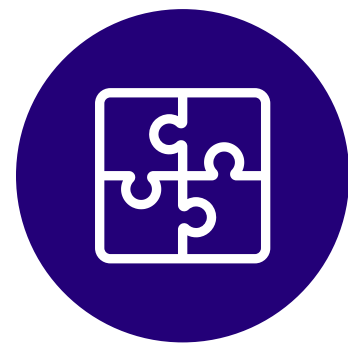
Принципите за одговорно банкарство ја одредуваат улогата и одговорноста на банкарската индустрија во обликувањето на одржлива иднина и усогласување на банкарскиот сектор со целите на SDGs на ОН и Парискиот климатски договор од 2015 година.

Тие ѝ овозможуваат на Банката да ја вгради одржливоста во сите нејзини деловни области и да идентификува каде има потенцијал за најголемо влијание и придонес кон одржлив свет. Тие, исто така, ја позиционираат Банката да ги искористи новите деловни можности со појавата на економијата за одржлив развој.

Како Банка потписник, НЛБ д.д. заедно со НЛБ Банка Скопје се обврзува да преземе три клучни чекори што ни овозможуваат континуирано да го подобруваме нашето влијание и придонес во општеството:

- I. Го анализира нејзиното моментално влијание врз луѓето и планетата.
- II. Врз основа на оваа анализа, поставува цели каде што има најзначајно влијание и ги имплементира.
- III. Јавно известува за напредокот.

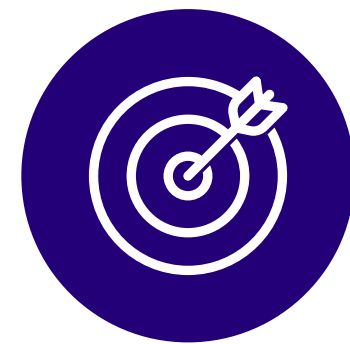

Принцип 1:

Усогласување

Ќе ја усогласиме нашата деловна стратегија за да биде доследна и да придонесе за потребите на поединците и целите на општеството, како што е изразено во Целите за одржлив развој, Парискиот климатски договор и релевантните национални и регионални рамки.

Принцип 2:

Поставување влијание и цел

Постојано ќе го зголемуваме нашето позитивно влијание, истовремено намалувајќи го негативното влијание и ќе управуваме со ризиците по луѓето и животната средина кои произлегуваат од нашите активности, производи и услуги. Со таа намера, ќе поставиме и ќе објавуваме цели каде може да имаме најзначајни влијанија.

Принцип 3:

Клиенти и потрошувачи

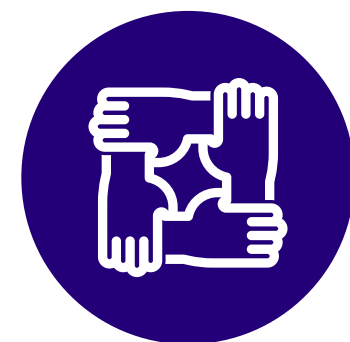
Ќе работиме одговорно со нашите клиенти и нашите потрошувачи за да поттикнеме одржливи практики и да овозможиме економски активности кои создаваат заеднички просперитет за сегашните и идните генерации.

Принцип 4:

Засегнати страни

Проактивно и одговорно ќе се консултираме, ќе се ангажираме и ќе соработуваме со релевантните засегнати страни за да ги постигнеме целите на општеството.

Принцип 5:

Управување и култура

Ќе ја спроведуваме нашата посветеност кон овие Принципи преку ефективно управување и култура на одговорно банкарство.

Принцип 6:

Транспарентност и одговорност

Периодично ќе ја ревидираме нашата индивидуална и колективна имплементација на овие Принципи и ќе бидеме транспарентни и одговорни за нашите позитивни и негативни влијанија и нашиот придонес кон целите на општеството.

Осумнаесет месеци по потпишувањето, банките потписнички мора да известат за нивното влијание, како ги спроведуваат Принципите, целите кои ги поставиле и напредокот што го постигнале. НЛБ д.д. целосно ќе ги спроведе сите 6 принципи и потребните чекори кои се однесуваат на анализа на влијанието, поставувањето цели, спроведувањето и одговорноста во рок од максимум 4 години (до септември 2024 година).

4. Одржливи економски активности промовирани од НЛБ Групацијата

НЛБ Групацијата силно ја поддржува транзицијата кон економија со ниска емисија на јаглерод, поефикасна и одржлива економија, и е посветена да даде позитивен придонес во финансискиот систем кој поддржува одржлив раст. Во НЛБ Групацијата, **одржливите финансии** ги разбираме како финансии кои го поддржуваат економскиот раст, истовремено намалувајќи ги притисоците врз животната средина и земајќи ги предвид општествените аспекти и аспектите на управување. НЛБ Групацијата е посветена на поддршка на финансиските производи и услуги кои го следат и кои придонесуваат кон еколошки и општествен просперитет.

Прегледот на **одржливите економски активности (слика подолу) кои ги промовира НЛБ Групацијата**, но не е ограничена само на тоа, обезбедува референтна точка во процесите на интерната евалуација и помага во адресирање на соодветни еколошки и општествени цели. Списокот ќе продолжи да се развива и понатаму, одговарајќи на променливите очекувања на заедницата, повратните информации на засегнатите страни и регулаторните барања. Во однос на одобрувањето на трансакциите, НЛБ Групацијата има имплементирано обемна **листа за исклучување за еколошко и општествено финансирање во својата Кредитна политика⁵** и мора строго да се придржува до неа. Листата за исклучување за финансирање на НЛБ Групацијата ги дефинира видовите активности и проекти кои НЛБ Групацијата не ги финансира. За повеќе информации, ве молиме проверете го следното поглавје.

⁵ Целта на Кредитната политика на НЛБ Групација е да ги дефинира принципите за одобрување билансни и вонбилансни трансакции во однос на кредитната способност на клиентите, диверзификацијата на портфолиото, индустријата, видот на инвестиции и целните пазари. Нејзината цел е и спецификација на некои други услови за кредитирање кои го одразуваат апетитот за ризик на НЛБ д.д. и суштинските членки на НЛБ Групација. Ги следи клучните суштински упатства за апетитот за ризик дефинирани во Стратегијата за ризик на НЛБ Групација.

Одржливи економски активности промовирани од НЛБ Групацијата

Обновлива енергија	Енергетска ефикасност	Одржлив Транспорт	Контрола на загадувањето и рециклирање
<ul style="list-style-type: none"> • значителен придонес во намалување на емисијата на стакленички гасови, меѓу другото: производство на обновлива енергија, енергетска и топлинска ефикасност, паметни системи за управување, вклучително и користење на Интернет на нештата (IoT) • одржлива мобилност и иновативни транспортни методи • развој на технологија и инфраструктура потребни за поголема и поефикасна пенетрација на обновливите извори на енергија • обновливи материјали од одржливи извори • процеси и инфраструктура кои го олеснуваат рециклирањето на природните ресурси и отпадот 			
Одржливо земјоделство и производство на храна	Одржливо шумарство	Одржливи аква-култура и рибарство	Одржливо управување со водите
<ul style="list-style-type: none"> • одговорни и одржливи набавки и управување со шуми • намалување на емисиите на метан или други стакленички гасови преку поддршка на одржливо управување со добитокот • развој на земјоделски технологии со ниска емисија на јаглерод кои ја подобруваат продуктивноста и ефикасноста • одржливо управување со природните ресурси и користење на земјиштето • развој на технологии кои овозможуваат максимално искористување на отпадот, рециклирање и поделба на материјалите • подобрувања во управувањето и дистрибуцијата на водата за пиење, канализацијата, управување со отпадни води и ре-употреба на водата 			
Циркуларна економија	Економска и социјална вклученост	Достапно домување и основна инфраструктура	Здравје и образование
<ul style="list-style-type: none"> • транзиција кон циркуларна економија со поддршка на зголемување на траењето, можноста за поправање и повторна употреба на производите, како и намалување на употребата на ресурси преку дизајнирање и паметен избор на материјали • иновации во процесите и производите, и поддршка на развојот на споделување бизнис модели • преку унапредување на синџирот на снабдување, до намалување на емисијата на стакленички гасови • употреба на решенија за информатичка и комуникациска технологија (дигитализација) со цел собирање, пренесување, складирање и користење податоци за намалување на емисиите на стакленички гасови • поддршка на образовните и здравствените установи и програми 			

Имајте предвид дека ова е само индикативна листа на промовирани одржливи економски активности кои, во иднина, редовно ќе се ажурираат.. При одобрување на трансакција, НЛБ Групацијата строго ја следи својата Кредитна политика и другите релевантни интерни документи кои се однесуваат на областа на финансирање.

5. Управување со животна средина и социјални ризици на НЛБ Групацијата

За да одржи долгорочно профитабилно работење, од клучно значење за НЛБ Групацијата е ефикасното управување со ризиците и капиталот на сите нивоа. Ризиците поврзани со управување со животната средина и социјалните аспекти, не претставуваат нова категорија на ризик, туку повеќе отежнувачки фактор за оние видови на ризик кои веќе се управуваат преку воспоставената рамка.

Банките се изложени на климатски промени преку макроекономски и микроекономски преносни канали кои произлегуваат од два типа на фактори на климатски ризик:

Прво, тие може да претрпат трошоци и финансиски загуби поради влошување на **физичките фактори на ризик**.

Второ, кога компаниите се стремат да ги намалат емисиите на јаглерод диоксид кои претставуваат најголем дел од емисиите на стакленички гасови, овие напори создаваат **транзициони ризици**. Тие настануваат како резултат на промени во владините политики, технолошкиот развој или довербата на инвеститорите и потрошувачите.

Влијанието на факторите на климатскиот ризик врз работењето на Банката се следат преку традиционалните категории на ризик (кредитен ризик, пазарен ризик, ликвидносен ризик, оперативен ризик, репутациски ризик).

НЛБ Групацијата го адресира управувањето со ризиците поврзани со еколошките и социјалните аспекти на три нивоа:

1. Трансформациско	Стратешко ниво *
2. Преодно	Ниво на портфолио**
3. Трансакционо	Ниво на клиент и трансакција ***

НЛБ Групацијата е посветена да придонесе кон одржливо финансирање преку вклучување на еколошките и социјалните ризици и ризиците од управувањето во своите деловни стратегии, рамката за управување со ризици и внатрешното управување. Така, управувањето со ризиците кои се однесуваат на животната средина и социјалните аспекти ги следи упатствата на **Европската централна банка и Европското надзорно тело за банкарство** и тие се сеопфатно интегрирани во сите релевантни процеси.

Соодветно, управувањето со животната средина и социјалните ризици претставува составен дел од севкупниот процес на одобрување кредити на Групацијата и е сеопфатно вградено во управувањето со ризикот на ниво на портфолио. Соодветните сценарија за „стрес тест“ ќе се користат за проценка на влијанието на еколошките и социјални ризици врз капиталот и ликвидносната позиција на Групацијата на краток, среден и долг рок. Клучните показатели за ризик и внатрешната распределба на капиталот ќе бидат разгледани во согласност со ревидираната деловна стратегија.

* Придонесува кон поширока дискусија за најдобрите практики на управување со ризици кои се однесуваат на клучните еколошки и социјални аспекти

** Преглед на ниво на портфолио за да се разбере збирната изложеност на ризици поврзани со животната средина и социјалните аспекти и да се усогласат со барањата за известување.

*** Преглед на ниво на клиент и трансакција, оценувајќи ја посветеноста, капацитетот и евиденцијата на клиентот за управување со ризиците кои се однесуваат на еколошките и социјални аспекти и ангажирање на клиентите да адресираат потенцијални подобрувања.

5.1 Воспоставување на Систем за управување со животна средина и општествени прашања на НЛБ Групацијата

Пред неколку години, НЛБ Групацијата потпиша договори со Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) и со Агенцијата за мултилатерални гаранции за инвестиции (МИГА), кои носат договорни обврски за НЛБ Групацијата поврзани со имплементација на барањата за одржливост. Овие барања обезбедуваат насоки за тоа како да се идентификуваат еколошките и социјалните ризици и влијанија. Тие се дизајнирани да помогнат да се избегнат, ублажат и менаџираат ризиците и влијанијата како начин на водење одржлив бизнис, вклучувајќи го и ангажманот на засегнатите страни и обврските за објавување на податоци на клиентот во однос на активностите на ниво на проектот.

Уште позначајно, важни меѓународни финансиски институции како што се ЕБОР и МИГА ја охрабруваат НЛБ Групацијата да воспостави т.н. **Систем за управување со животната средина и општествени прашања (ESMS)**. ESMS претставува еден од најважните и најсеопфатните чекори во интегрирање на одржливоста во банкарското работење.

Што е ESMS?

Системот за управување со животната средина и општествени прашања (ESMS) е збир на политики, процедури, алатки и интерен капацитет за идентификување и управување на финансиската институција со изложеноста на нејзините клиенти/инвеститори на еколошки и социјални ризици.

Во 2021 година започнавме интензивен развој на Системот за управување со животната средина и општествените прашања (ESMS) на НЛБ Групацијата. Значајните измени во процесот на кредитирање на НЛБ Групацијата се еден од најважните аспекти од воведувањето на ESMS.

5.2. Кредитна политика на НЛБ Групацијата

Намената на Кредитната политика на НЛБ Групацијата е да ги дефинира принципите за одобрување на билансни и вонбилансни трансакции во однос на кредитоспособноста на клиентите, диверзификацијата на портфолиото, индустријата, видот на инвестиции и целните пазари. Нејзината цел е и одредување на некои други услови за кредитирање, кои го одразуваат апетитот на ризик на НЛБ д.д. и суштинските членки на НЛБ Групацијата. Таа ги следи клучните, суштински упатства за апетитот за ризик дефинирани во Стратегијата за ризик на НЛБ Групација.

Во Кредитната политика на НЛБ Групацијата посебно поглавје е посветено на решавање на економски активности со категории како што се, забранети, ограничени и нормални активности. Кредитната политика на НЛБ Групацијата беше надградена со **Листа за исклучување од Политиката за животна средина и социјала на ЕБОР (2014)** и **Листа за исклучување за животна средина и социјала на MIGA (потпишана со членките на НЛБ Групација)** до кои Банката мора строго да се придржува.

НЕДОЗВОЛЕНИ АКТИВНОСТИ (меѓусекторски)

НЛБ Групацијата свесно нема да финансира ниту една од следниве активности:

- производство или трговија со кој било производ или активност што се смета за нелегална според националните закони или регулативи, или меѓународните конвенции и договори, или е предмет на меѓународни забрани со постепено укинување, како на пр.
- производство или трговија со производи кои содржат органски хемикалии кои се состојат од атоми на јаглерод, водород и хлор. (PCBs)
- производство на или трговија со фармацевтски производи, пестициди/хербициди и други опасни материи кои подлежат на меѓународно постепено укинување или забрани
- производство на или трговија со супстанции кои ја осиромашуваат озонската обвивка кои подлежат на меѓународно исфрлање
- трговија со диви животни или производство или трговија со производи од диви животни регулирани со Конвенцијата за меѓународна трговија со загрозени видови на дива фауна и флора (CITES)
- прекугранично движење на отпад, забрането според меѓународното право

Недозволен активности (специфични сектори)

НЛБ д.д. со НЛБ Lease & Go и банкарските членки на НЛБ Групацијата¹⁾ нема свесно да финансираат ниту една од следниве активности:

- **(Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾) Активности** во циклусот на производство на **нуклеарно гориво** (ископ на ураниум, производство, збогатување, складирање или транспорт на нуклеарни горива) и производство на или трговија со радиоактивни материјали. Ова не важи за набавка на медицинска опрема, опрема за контрола на квалитет (мерење) и каква било друга опрема каде што Меѓународната финансиска корпорација (IFC) смета дека радиоактивниот извор е незначаен и/или соодветно заштитен.
- **(Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾)** Производство на или трговија со оружје и муниција.
- **НЛБ д.д.** нема да биде вклучена во финансирање на развој, производство, трговија или дистрибуција на нуклеарно, биолошко и хемиско оружје, противпешадиски мини и касетна муниција, муниција која содржи осиромашен ураниум.
- **(Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾)** Производство на или трговија со алкохолни пијалаци (со исклучок на пиво и вино). 2)
- **(Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾)** Производство на или трговија со тутун. 2)
- **(Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾)** игри на среќа, казина и еквивалентни бизниси.2)
- Производство, употреба или трговија со неврзани азбестни влакна или производи кои содржат азбест.
- Активности забранети со законодавството на земјата домаќин или меѓународните конвенции кои се однесуваат на заштита на ресурсите на биолошката разновидност или културното наследство.
- (Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾) Комерцијално користење на шуми, претежно во тропски влажни шуми. 2)
- (Банкарските членки на НЛБ Групација¹⁾) Производство или трговија со дрво или други шумски производи, освен од шуми со одржливо управување. 2)
- Трговија со стоки без потребните дозволи за извоз или увоз или други докази за одобрение за транзит од релевантните земји на извоз, увоз и, доколку е применливо, транзит.
- Риболов со пловечки мрежи во морска средина со помош на мрежи подолги од 2,5 km.
- Испорака на нафта или други опасни материи во танкери кои не се во согласност со барањата на Меѓународната поморска организација (ММО).
- Производство или активности кои вклучуваат штетни или експлоататорски форми на принудна работа/злоупотреба на детски труд.
- Јаглен: НЛБ Групација нема да обезбеди никакво ново финансирање на термички ископ на јаглен или капацитети за производство на електрична енергија на јаглен, вклучително и евентуални преодни подобрувања.
- НЛБ Групација нема да финансира Политички партии.

При финансирање на микрофинансиски активности, банкарските членки на НЛБ Групацијата¹⁾ ќе ги применуваат и следните дополнителни исклучувања:

- Производство, трговија, складирање или транспорт на значителни количини на опасни хемикалии или комерцијална употреба на опасни хемикалии. Опасните хемикалии вклучуваат бензин, керозин и други нафтени продукти.
- Производство или активности кои навлегуваат во сопственост на земјиште, или кое се бара со судска постапка, од автохтона заедница на луѓе без целосно документирана согласност од нив.

¹⁾ Банкарските членки на НЛБ Групацијата (банкарски подружници на НЛБ Групацијата кои потпишале Договор за гаранција за капитални инвестиции со Агенцијата за мултилатерална гаранција за инвестиции (MIGA)).

²⁾ Банкарските членки на НЛБ Групацијата ќе ги почитуваат договорените прагови со MIGA за финансирање на Производство на или трговија со алкохолни пијалаци, Производство на или трговија со тутун, игри на среќа, казина и еквивалентни бизниси, Производство на или трговија со дрво или други шумски производи кои не се одржливо управувани шуми.

6. СТРУКТУРА НА УПРАВУВАЊЕ СО ОДРЖЛИВОСТ НА НЛБ ГРУПАЦИЈА

Нашиот пат кон одржливо банкарство започна со интерна одлука и дури подоцна тргнавме кон регулирани цели со MIGA, EBOR и PRB (Принципи за одговорно банкарство) на ОН. Ја закотвивме одржливоста на различни нивоа во рамките на Банката (на ниво на Управен одбор, на ниво на извршно раководство, на ниво на Групација и на ниво на бизнис и земја), гарантирајќи дека таа добива внимание од највисоките тела за донесување одлуки, а истовремено е и широко интегрирана во нашето работење.

НЛБ Групацијата воведува управување со одржливоста на 4 нивоа:

А. Надзорен одбор

Банката има воспоставено сеопфатна рамка за одржливо управување, почнувајќи од поддршката за ова прашање на ниво Надзорниот одбор на НЛБ д.д., кој поради разновидните знаења и долгогодишното искуство значително придонесува кон спроведување на одржливоста. Имплементацијата на одржливоста се адресира формално, најмалку двапати годишно. Сепак, поради големата важност на темата, Надзорниот одбор редовно ја следи имплементацијата на факторите на Управување со еколошките и социјалните прашања (ESG) и речиси на секој состанок, дискутира на оваа тема и посветува важен дел од дневниот ред.

Б. Одбор за одржливост

Одборот за одржливост на ниво на НЛБ д.д. кој е составен од службени лица од највисок ранг, работи на севкупната визија и стратегија за одржливост, ги дефинира клучните политики, го проверува напредокот во главните иницијативи, одлучува за конкретни надворешни партнерства и договори, и обезбедува кохезија на целокупната програма со мисијата на Банката. Управниот одбор на НЛБ д.д., редовно, ад хок и секогаш кога е потребно се известува за одлуките и клучниот напредок.

В. Тим за одржливост на ниво на Групација

Тимот за одржливост во рамките на Секторот за стратегии и деловен развој на НЛБ д.д. ја надгледува агендата за одржливост на целата Групација и има за задача (I) да ја води културата, (II) да ги координира иницијативите, (III) да го мери влијанието и (IV) да известува за напредокот.

Тимот е одговорен и за развивање на стратегијата за одржливост и нејзино спроведување низ НЛБ Групацијата. Тимот го следи спроведувањето на стратегијата и редовно го информира Одборот за одржливост, Управниот одбор и Надзорниот одбор за напредокот. Тимот за одржливост го води Извршниот директор за стратегија и деловен развој и директно одговара на Извршниот директор на НЛБ д.д.

Г. Работни групи за одржливост (службени лица задолжени за Управување со еколошките и социјалните прашања (ESMS), специјалисти за ESMS, итн.)

Во Банката се формираат ад хок работни групи кои треба да воведуваат различни елементи на одржливост. Нивниот состав варира во зависност од областа на одржливост која се разгледува.

Во нашите банкарски членки се назначени службени лица за ESMS и тие редовно известуваат пред локалните одбори. Тие доаѓаат од линијата за управување со ризик и гарантираат дека ESMS е правилно имплементиран низ организацијата.

7. ОДГОВОРНА БАНКАРСКА И ДЕЛОВНА ЕТИКА

При извршувањето на нашите активности, ги почитуваме важечките закони и прописи и си наметнуваме строги правила во однос на етичкото однесување, интегритетот, транспарентноста, доверливоста и приватноста.

1. Одговорно банкарство

Одговорното банкарство е основниот слој на одржливост во НЛБ Групација. За да ја одржиме и зголемиме довербата, од најголема важност е да се однесуваме одговорно во сè што правиме, на сите нивоа на организацијата. Затоа, НЛБ Групацијата смета дека одговорното однесување е неопходно за успешно спроведување на ефективна и кредибилна стратегија за одржливост. Ова значи дека начинот на размислување на сите вработени во НЛБ треба да оди подалеку од регулативата и усогласеноста. Со оглед на тоа што посветеноста на клиентите е во срцето на нашата корпоративна стратегија, исто така се фокусираме и на одговорна продажба и давање одговорен совет.

Основата на одговорното банкарство е интегритетот, кој подразбира чесност, коректност, транспарентност и доверливост, во комбинација со свест за ризиците.

2. Деловна етика

Ги нудиме нашите банкарски услуги засновани на здравите вредности на компанијата. Во сите наши активности се придржуваме до сите релевантни правила и прописи, како и до корпоративните политики и упатства кои бараат етичко однесување на нашиот персонал, како и секојдневно етичко водење на бизнисот. Сите политики се прегледуваат на редовна основа и се ажурираат доколку е потребно, за секогаш да одговараат на променливото опкружување, барања и прописи.

Секторот за усогласеност и интегритет како контролна функција на второ ниво ги надгледува деловните практики, ги идентификува ризиците поврзани

со усогласеноста, етиката и интегритетот и предлага мерки за ублажување, за да се почитуваат барањата за етика и интегритет, како и да се почитува безбедноста на информациите и приватноста на податоците како што се бара во законите, регулативите и корпоративните политики.

НЛБ Групацијата е свесна дека за да се обезбеди долгорочно успешно работење на банките, не е доволно само усогласување со важечките закони и прописи кои ја претставуваат правната рамка во која работи Банката. Банкарството мора да ја земе предвид и својата одговорност за одржлив развој, за која секогаш е потребно да се исполнат соодветни стандарди за етика и интегритет. **Рамката за деловната етика е утврдена во Кодексот на однесување на НЛБ Банка Скопје.**

Во НЛБ Групацијата имаме политика на нула толеранција за:

- перење пари и финансирање тероризам,
- внатрешен криминал,
- прекршување на заштитата на личните податоци и други доверливи информации, што резултира со протекување на доверливи информации или откривање доверливи информации на неовластени лица,
- злоупотреба на пазарот на финансиски инструменти и
- други прекршувања кои претставуваат однесување кое и штети на Банката, вклучително сите форми на поткуп и корупција.

Скопје, 2021

НЛБ Банка Скопје